

Rapport

Datum: 21 september 2007
Rapportnummer: 2007/199

Klacht

Op 6 september 2005 heeft verzoeker, voorafgaand aan een buitenlandse vakantiereis, oponthoud ondervonden bij de paspoortcontrole op de luchthaven Schiphol, als gevolg waarvan hij zijn vliegtuig heeft gemist.

Naar aanleiding hiervan klaagt hij over de Koninklijke Marechaussee (KMAR), het Openbaar Ministerie (OM) te Amsterdam, het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland en de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland.

Verzoeker klaagt erover dat de KMAR:

hem op 6 september 2005 zodanig lang heeft opgehouden, dat hij zijn vliegtuig heeft gemist;

onvoldoende inhoudelijk heeft gereageerd op een ter zake gestuurde klachtbrief van 18 oktober 2005.

Verzoeker klaagt erover dat het OM te Amsterdam:

op 6 september 2005 politieambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland vanuit Amsterdam naar de luchthaven Schiphol heeft gezonden om verzoeker te kunnen identificeren, terwijl het OM verzoeker ook al op een eerder tijdstip had kunnen identificeren;

onvoldoende inhoudelijk heeft gereageerd op een ter zake gestuurde klachtbrief van 3 oktober 2005;

zijn paspoort heeft gekoppeld aan een telexbericht over zijn broer, als gevolg waarvan verzoeker voornamelijk op de luchthaven Schiphol oponthoud heeft ondervonden bij controle van zijn paspoort.

Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland:

op 6 september 2005 de KMAR heeft verzocht het paspoort van verzoeker uitvoerig te controleren, als gevolg waarvan verzoeker zijn vliegtuig heeft gemist;

onvoldoende inhoudelijk heeft gereageerd op een ter zake gestuurde klachtbrief van 3 oktober 2005;

heeft gesteld dat 'uit onderzoek is gebleken dat de broer van verzoeker gebruik heeft gemaakt van het paspoort van verzoeker' zonder hierbij nadere uitleg te geven;

geen kopie heeft gestuurd van de fax die het korps aan de KMAR heeft gezonden op 6 september 2005.

Verzoeker klaagt erover dat de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland:

geen uitleg heeft gegeven over de klachtprocedure, ondanks de toezegging hiertoe in de ontvangstbevestiging van 5 oktober 2005 op zijn klacht van 3 oktober 2005 aan de regiopolitie Amsterdam-Amstelland;

geen reactie heeft gegeven op verzoekers brief van 18 oktober 2005.

Vanwege het grote belang dat de Nationale ombudsman hecht aan goede interne klachtbehandeling stelt hij uit eigen beweging ook een onderzoek in naar naleving van de hoorplicht door de Commissie voor de politiekklachten Amsterdam-Amstelland.

Beoordeling

Algemeen

1.1. Verzoeker stond ten tijde van het incident waarop deze klacht betrekking heeft, gesignaleerd als "alias" van zijn broer in het Nationaal Schengen Informatie Systeem (NSIS). Het betrof een signalering ex artikel 95 van de Schengen Uitvoeringsovereenkomst. Deze signalering vormde een onderdeel van het internationaal verzoek om opsporing en aanhouding ter fine van uitlevering van zijn broer, afkomstig van het arrondissementsparket Amsterdam.

Tegen verzoekers broer was bij het toenmalige bureau Sociale Jeugd- en Zedenpolitie van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland in 2002 aangifte gedaan ter zake onttrekking van een minderjarige van onder de twaalf jaar aan het wettig over haar gestelde gezag en/of het verbergen van een minderjarige (zgn. kindervervoering) zijnde een misdrijf waarop een gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren is gesteld.

Na het opnemen van deze aangifte in 2002 had het bureau Zedenpolitie contact opgenomen met een officier van justitie van het arrondissementsparket Amsterdam. Deze besloot verzoekers broer landelijk te signaleren. Kort daarna werd verzoekers broer in opdracht van de officier van justitie ook internationaal gesignaleerd.

1.2. De reden dat de officier van justitie te Amsterdam ook verzoeker had gesignaleerd, was, dat op grond van informatie van het bureau Zedenpolitie het vermoeden was gerezen dat zijn broer bij het reizen gebruik zou maken van verzoekers paspoort. Ter voorkoming van het feit dat zijn nog immer voortvluchtige broer ook in de toekomst misbruik zou kunnen maken van verzoekers identiteit, zijn verzoekers gegevens als zogenaamde alias-signalering ingevoerd in het opsporingssysteem NSIS.

2. Verzoeker stond op dinsdag 6 september 2005 aan de vooravond van een vakantiereis naar Turkije, toen de KMAR op Schiphol concludeerde dat de gegevens van verzoeker voorkwamen in het NSIS. De KMAR nam vervolgens, zoals geïndiceerd in geval van een

zogenaamde hitmelding, contact op met de verantwoordelijke dienst van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD), SIRENE. Verzoeker overhandigde de KMAR-ambtenaar een brief van het arrondissementsparket Amsterdam, waarin werd gesteld dat verzoeker volgens het opsporingsregister niets op zijn naam had staan. Omdat de brief alléén onvoldoende was om daaruit te concluderen dat de signalering geen betrekking had op verzoeker, diende één en ander te worden geverifieerd.

Ten behoeve van de verdere afhandeling nam de KMAR vervolgens contact op met de voor de signalering verantwoordelijke officier van justitie bij het arrondissementsparket Amsterdam.

De officier van justitie deelde de KMAR-ambtenaar mee dat verzoekers paspoort in het verleden door zijn broer zou (kunnen) zijn misbruikt en dat deze signalering op hem van toepassing is. Daarnaast deelde de officier van justitie mee dat verzoeker en zijn broer een (sprekende) gelijkenis met elkaar hebben en het volgens haar zeer moeilijk zou zijn om beiden uit elkaar te houden. Aansluitend legde de officier van justitie contact met de afdeling Jeugd- en Zeden van de Regiopolitie Amsterdam-Amstelland, omdat deze afdeling was belast met het onderzoek naar verzoekers broer.

Om een persoonsverwisseling te kunnen uitsluiten is een ambtenaar van deze afdeling verzocht naar de luchthaven Schiphol te komen om verzoeker te identificeren. De ambtenaar van dit korps gaf aan daartoe in staat te zijn, omdat zij zowel verzoeker als zijn broer kende en daarmee zou kunnen voorkomen dat verzoeker zou worden aangehouden in verband met de openstaande signalering.

Op dinsdag 6 september 2005 arriveerde deze politieambtenaar na omstreeks een uur op de bewuste grensdoorlaatpost. Deze ambtenaar verklaarde dat verzoeker niet de persoon was, waarop de in het NSIS systeem staande signalering van toepassing was, waarna verzoeker korte tijd later zijn weg kon vervolgen. Hij en zijn vrouw misten hierdoor wel het vliegtuig, maar konden een dag later alsnog naar Turkije afreizen.

Overigens nog dezelfde dag heeft de officier van justitie de politie verzocht verzoekers alias-signalering te doen verwijderen, omdat zij de signalering, gelet op het tijdsverloop, niet langer wenselijk noch redelijk achtte. Op deze dag was immers komen vast te staan dat verzoeker gebruik maakte van zijn eigen paspoort. De vermelding op de signalering werd dan ook om die reden voor de toekomst te ingrijpend geacht voor verzoeker, en daarom verwijderd.

3. Op grond van de Schengen Uitvoeringsovereenkomst (SUO) en de Instructie van het College voor het gebruik van het NSIS is de officier van justitie bevoegd tot het signaleren van personen ten behoeve van uitlevering. Het NSIS biedt daarnaast de mogelijkheid om, indien het vermoeden bestaat dat de verdachte misbruik maakt van de identiteit van een derde, de (misbruikte) persoonsgegevens eveneens te signaleren als alias van de

gezochte persoon. Een gesignaleerde persoon heeft op grond van de SUO het recht hem betreffende onjuiste gegevens te doen verbeteren of onrechtmatig opgenomen gegevens te doen verwijderen. Voorts bestaat op grond van artikel 23, lid 1 en 6, van de Wet politieregisters de mogelijkheid de civiele rechter door middel van een verzoekschriftprocedure te verzoeken om verwijdering van de betreffende signalering.

4. Verzoeker heeft in ieder geval sinds 2002 in het NSIS gesignaleerd gestaan.

Hij heeft medio 2004 geprobeerd om deze signalering te doen verwijderen, en heeft daartoe onder andere contact gehad met het KLPD. Zoals te doen gebruikelijk heeft het KLPD onderzoek verricht naar de mogelijkheid om aan verzoeker een verklaring af te geven waaruit kan worden afgeleid dat niet verzoeker, maar zijn broer, wordt gezocht in verband met vermoedelijk door hem gepleegde strafbare feiten. Deze verklaring heeft ten doel de identificatie van de als alias gesignaleerde persoon met behulp van vingerafdrukken dan wel foto's (van de gezochte persoon) te vergemakkelijken. In verband met het ontbreken van zowel vingerafdrukken als fotomateriaal van de verdachte (de broer van verzoeker), behoorde het afgeven van zo'n verklaring niet tot de mogelijkheden.

De KLPD heeft het verzoek om verwijdering ter nadere advisering voorgelegd aan de politieregio Amsterdam-Amstelland. De officier van justitie zag echter, gelet op de stand van zaken in het strafrechtelijk onderzoek, op dat moment nog geen aanleiding om tot verwijdering van de signalering over te gaan.

Wel werd aan verzoeker een verklaring afgegeven waarin stond dat verzoeker volgens het opsporingsregister niets op zijn naam had staan.

5. Verzoeker wendde zich in december 2005 met zijn klacht over het incident op Schiphol tot onder meer de Nationale ombudsman en de hoofdofficier van justitie te Amsterdam. Hij vroeg de hoofdofficier onder meer om vergoeding voor de geleden schade.

6. Op 1 juni 2006 liet het College van procureurs-generaal verzoeker in reactie op dit verzoek om schadevergoeding weten van oordeel te zijn dat de in de alias-signalering opgenomen (persoons)gegevens niet onjuist waren of op onrechtmatige gronden waren opgenomen. Van een onrechtmatig overheidsoptreden, op basis waarvan de verplichting bestaat de geleden schade te vergoeden, was dan ook aldus het College in dit geval geen sprake.

Met betrekking tot de gevolgen die deze op zich rechtmatige signalering voor verzoeker had meegebracht merkte het College op dat de officier van justitie dient in te staan voor de gevolgen die hierdoor voor de gesignaleerde persoon bestaan.

Gelet op de aard van de signalering en het feit dat niet verzoeker, maar zijn broer wordt gezocht wegens het plegen van strafbare feiten, was het College van oordeel, dat de redelijkheid en billijkheid met zich meebrachten, dat de door de signalering veroorzaakte

onredelijke gevolgen voor rekening en risico van het OM dienen te komen.

7. Aan verzoeker werden die schadeposten vergoed die rechtstreeks voortvloeiden uit het handelen van het OM, en waarvoor een schadevergoeding op zijn plaats zou zijn.

Aan verzoeker werden volledig zijn gemaakte extra treinkosten en reiskosten naar Turkije vergoed. Ook de extra kosten die verzoekers partner had moeten maken als gevolg van de alias-signalering werden vergoed.

Daarnaast ontving verzoeker nog een bedrag van € 250 voor verschillende door hem gedane uitgaven die verband hielden met de alias-signalering.

I. Ten aanzien van de KMAR

Bevindingen

1. Verzoeker achtte het niet juist dat hij op 6 september 2005 zodanig lang werd opgehouden bij de paspoortcontrole op de luchthaven Schiphol dat hij zijn vliegtuig heeft gemist. Hij schreef hierover op 18 oktober 2005 een brief aan de KMAR. Hierin stelde hij twee vragen, namelijk:

waarom het voor verzoeker niet mogelijk is om door de persoonscontrole van de KMAR op Schiphol te komen zonder tussenkomst van (een agent van) de jeugd- en zedenpolitie;

waarom is er dit keer voor gekozen om iemand van de jeugd- en zedenpolitie uit Amsterdam te laten komen om verzoeker te identificeren, voordat hij doorgang kon krijgen bij de KMAR op Schiphol.

2. In het antwoord van de KMAR aan verzoeker van 29 maart 2006 werden deze vragen als volgt beantwoord:

"In het telefoongesprek dat de betrokken ambtenaar met de officier van justitie heeft gevoerd werd duidelijk, dat uw paspoort in het verleden door uw broer zou zijn misbruikt en deze signalering op hem van toepassing is. Daarnaast werd door de officier van justitie medegedeeld dat u en uw broer een sprekende gelijkenis met elkaar hebben en het volgens haar zeer moeilijk zou zijn om u beiden uit elkaar te houden. Aansluitend werd door de officier van Justitie contact gelegd met de afdeling Jeugd en Zeden van de Regiopolitie Amsterdam Amstelland.

Om een persoonsverwisseling te kunnen uitsluiten is aan een ambtenaar van de afdeling Jeugd en Zeden van de Regiopolitie Amsterdam Amstelland verzocht naar de luchthaven Schiphol te komen om u te identificeren. De ambtenaar van dit korps gaf aan daartoe in staat te zijn, omdat zij zowel u als uw broer kende en daarmee zou kunnen voorkomen dat u zou worden aangehouden in verband met de openstaande signalering in het OPS/NSIS

systeem."

3. In reactie op verzoekers klacht bij de Nationale ombudsman, die samengevat staat weergegeven in de klachtformulering, gaf de minister van Defensie de Nationale ombudsman allereerst een beschrijving van de gebeurtenissen op 6 september 2005. Deze beschrijving is hierboven samengevat weergegeven onder "**Algemeen**".

De minister liet weten begrip te hebben voor verzoekers ergernissen en diens ervaringen uitermate vervelend te vinden, maar tekende aan dat deze controles en de daaruit voortvloeiende verificatie nu éénmaal de nodige tijd in beslag nemen. De minister was zich ervan bewust dat elke vorm van controle een vertragende werking heeft, maar deze

werkzaamheden zijn noodzakelijk om te voorkomen dat mensen ten onrechte worden aangehouden en het vond plaats binnen de daarvoor gegeven wettelijke kaders.

De minister van Defensie achtte verzoekers eerste klacht ongegrond.

Onder verwijzing naar het antwoord dat verzoeker op 29 maart 2006 had ontvangen op zijn brief van 18 oktober 2005, achtte de minister van Defensie ook het tweede deel van diens klacht ongegrond. De minister was van mening dat er in die antwoordbrief meer dan voldoende was gereageerd op het gegeven, waarom een ambtenaar van de afdeling Jeugd en Zeden van de Regiopolitie Amsterdam Amstelland aanwezig diende te zijn, voordat de betrokken ambtenaren van de KMAR verzoeker naar Turkije konden laten vertrekken.

De minister tekende wel aan dat het antwoord op verzoekers brief onredelijk lang, namelijk drie-en-en-halve maand, op zich had laten wachten. In de brief van 29 maart 2006 had de KMAR aan verzoeker meegedeeld dat de ongekend hoge werkdruk bij het district KMAR Schiphol hieraan ten grondslag ligt, en waren verzoeker excuses aangeboden voor deze late beantwoording. Overigens had verzoeker zich ook nog op 6 februari 2006 met een klacht tot de KMAR gewend. In reactie op die klacht was hem op 21 februari 2006 meegedeeld dat die klacht was overgedragen aan de politie Amsterdam-Amstelland.

Beoordeling

4.1. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Een bestuursorgaan dient de minst ingrijpende handelwijze te kiezen, en het doel dient het middel te kunnen rechtvaardigen. Aldus dient de belangenafweging rekening te houden met de mogelijke gevolgen van het handelen.

Het beginsel houdt in dat in een onderzoek die werkwijze dient te worden gekozen die voor een burger het minst bezwarend is en die een zo gering mogelijk inbreuk maakt op zijn

persoonlijke levenssfeer.

4.2. De Nationale ombudsman acht de handelwijze van de KMAR, waarbij verzoeker op 6 september 2005 zodanig lang is opgehouden, dat hij zijn vliegtuig heeft gemist, niet strijdig met het evenredigheidsvereiste.

Er bestond immers het risico dat verzoekers broer misbruik maakte van zijn paspoort, en om die reden was verzoeker gesignaleerd in het NSIS. Het betrof hier een zogenaamde alias-sigalering, waartoe het NSIS de mogelijkheid biedt om, indien het vermoeden bestaat dat de verdachte misbruik maakt van de identiteit van een derde, de (misbruikte) persoonsgegevens eveneens te signaleren. Teneinde een persoonsverwisseling te kunnen uitsluiten is een ambtenaar van de afdeling Jeugd en Zeden van de politie Amsterdam-Amstelland verzocht naar de luchthaven Schiphol te komen om verzoeker te identificeren.

Deze keuze was, gelet op de omstandigheid dat deze politie-ambtenaar had aangegeven zowel verzoeker als diens broer te kennen, een correcte keuze. De ambtenaar van de KMAR was immers niet in staat, nu hij verzoekers broer niet kende, verzoeker met zekerheid te herkennen als degene van wie het paspoort was. In verband met het ontbreken van zowel vingerafdrukken als fotomateriaal van de broer van verzoeker (de verdachte), was het ook niet mogelijk om langs deze weg vast te stellen dat het hier daadwerkelijk verzoeker betrof, en niet zijn broer.

Nu bovendien niet is gebleken dat het oponthoud onevenredig lang heeft geduurd, acht de Nationale ombudsman de onderzochte gedraging behoorlijk.

5.1. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Dit houdt in dat een bestuursorgaan zijn reactie op een klacht dient te onderbouwen met een feitelijk juiste onderbouwing, en dat in een afdoeningsbrief naar aanleiding van een klacht op alle klachtonderdelen dient te worden ingegaan.

5.2. Verzoeker had in zijn brief van 18 oktober 2005 een tweetal vragen gesteld, waarop inhoudelijk is gereageerd op 29 maart 2006.

Hoewel de beantwoording van deze brief - zoals ook is erkend door de minister van Defensie - te lang op zich heeft laten wachten en in dit opzicht niet juist is gehandeld, kan niet worden gesteld dat dit antwoord inhoudelijk onvoldoende volledig of niet voldoende gemotiveerd was.

Immers, op beide vragen van verzoeker werd inhoudelijk en gemotiveerd ingegaan.

Ook in dit opzicht is de onderzochte gedraging behoorlijk.

II. Ten aanzien van het Openbaar Ministerie (OM) te Amsterdam

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat het OM te Amsterdam op 6 september 2005 politieambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland vanuit Amsterdam naar de luchthaven Schiphol heeft gezonden om verzoeker te kunnen identificeren, terwijl het OM verzoeker ook al op een eerder tijdstip had kunnen identificeren.

Voorts meent hij dat het OM onvoldoende inhoudelijk heeft gereageerd op een ter zake gestuurde klachtbrief van 3 oktober 2005.

Tot slot maakt verzoeker er bezwaar tegen dat het OM zijn paspoort heeft gekoppeld aan een telexbericht over zijn broer, als gevolg waarvan verzoeker voornamelijk op de luchthaven Schiphol oponthoud heeft ondervonden bij controle van zijn paspoort.

2. Verzoeker zond op 3 oktober 2005 een brief met zijn grieven naar het OM te Amsterdam. Hierin stelde hij onder meer de vragen welk feit rechtvaardigde dat hij bij de signalering van zijn broer stond vermeld, en op basis van welke wet hij bij de signalering van zijn broer stond vermeld.

3.1. In het antwoord van het OM aan verzoeker van 29 november 2005 heeft de officier van justitie verzoekers vragen als volgt beantwoord:

"In het belang van het opsporingsonderzoek kan ik helaas niet al uw vragen beantwoorden. Wel kan ik u berichten dat in opdracht van mij op 6 september 2005 de signalering van de heer (verzoeker; N.o.) ongedaan is gemaakt.

Deze signalering is destijds uitgegaan, omdat uit politieonderzoek naar voren is gekomen dat de heer (verzoekers broer; N.o.) in het verleden tijdens reizen met enige regelmaat gebruik heeft gemaakt van het paspoort van (verzoeker: N.o.).

De heer (verzoekers broer; N.o.) staat gesignaleerd in verband met de verdenking van een ernstig misdrijf waarvoor de aanhouding buiten heterdaad kan worden gelast.

Het is buitengewoon vervelend dat u op 6 september 2005 uw vlucht naar Turkije heeft gemist, omdat u bij de douane te Schiphol werd opgehouden in verband met een internationale signalering. Ook betreur ik de wijze waarop een en ander op 6 september 2005 heeft plaats gevonden.

Ik begrijp dat deze gebeurtenissen schade voor u hebben veroorzaakt. Ik adviseer u het arrondissementsparket aansprakelijk te stellen voor de door u geleden schade."

3.2. Op 12 december 2005 klaagde verzoeker bij de officier van justitie dat hij nooit een volledig overzicht had ontvangen op de vragen zoals geformuleerd in zijn brief van 3 oktober 2005.

3.3. Vervolgens reageerde de hoofdofficier van justitie te Amsterdam in een brief van 6 juni 2006 op deze brief van verzoeker, en zond het College van procureurs-generaal verzoeker op 1 juni 2006 een brief. Daarin werd meegedeeld dat van een onrechtmatig overheidsoptreden, op basis waarvan de verplichting bestaat de geleden schade te vergoeden, aldus het College in dit geval geen sprake was, maar dat de redelijkheid en billijkheid met zich meebrachten, dat de door de signalering veroorzaakte onredelijke gevolgen voor rekening en risico van het OM dienen te komen. Aan verzoeker werden die schadeposten vergoed die rechtstreeks voortvloeiden uit het handelen van het OM, en waarvoor een schadevergoeding op zijn plaats zou zijn. Daarnaast ontving verzoeker nog een bedrag van € 250 voor verschillende door hem gedane uitgaven die verband hielden met de alias-signalering.

4.1. In reactie op verzoekers klacht bij de Nationale ombudsman, die samengevat staat weergegeven in de klachtformulering, gaf de minister van Justitie de Nationale ombudsman allereerst een beschrijving van de gebeurtenissen op 6 september 2005. Deze beschrijving is hierboven samengevat weergegeven onder "**Algemeen**".

4.2. Met betrekking tot verzoekers klacht over de identificatie merkte de minister op dat de KMAR naar aanleiding van de hitmelding uitvoering had gegeven aan de gevraagde actie, te weten het controleren van de identiteit van de persoon die had opgegeven dat hij verzoeker was. In dit kader diende de KMAR te onderzoeken of er sprake was van eventueel misbruik van de identiteit van verzoeker door zijn gezochte broer. Als uitgangspunt voor de te kiezen handelwijze in dergelijke gevallen geldt de NSIS-instructie. Onderzoek naar de identiteit van verzoeker op een eerder of ander tijdstip dan de hitmelding was niet het beoogde doel van de onderhavige alias-signalering en behoorde op grond van de instructie dan ook niet tot de mogelijkheden.

Wel had een foto dan wel de vingerafdrukken van de door de OM gezochte verdachte de controle van verzoeker kunnen vergemakkelijken. Helaas waren deze op dat moment niet voorhanden. Hierdoor was een persoonlijke confrontatie van verzoeker met een opsporingsambtenaar van de politie Amsterdam-Amstelland noodzakelijk.

De minister was van mening dat het OM overeenkomstig de eerdergenoemde NSIS-instructie had gehandeld, en hij achtte verzoekers klacht ter zake van de wijze waarop het arrondissementsparket de hitmelding had afgehandeld dan ook ongegrond.

4.3. In reactie op de klacht betreffende de beantwoording van verzoekers brief van 3 oktober 2005 stelde de minister dat de schriftelijke reactie op die klacht was ondertekend door de behandelend officier van justitie, en dat de officier inhoudelijk, maar niet volledig

had gereageerd op de brief van verzoeker. Ook had de behandeling van diens klacht niet plaatsgevonden binnen de termijn van zes weken.

De minister was van mening dat verzoekers brief van 3 oktober 2005 had dienen te worden opgevat als een klacht in de zin van de Klachtenregeling van het arrondissementsparket Amsterdam.

Op grond van die regeling dient een klacht te worden behandeld door de hoofdofficier van justitie van het betreffende parket. De hoofdofficier kan het onderzoek naar een klaagschrift overlaten aan een klachtbehandelaar. Degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, mag niet betrokken zijn bij de klachtbehandeling.

Voorts dienen zowel klager als degene over wie geklaagd wordt in de gelegenheid te worden gesteld te worden gehoord.

De minister concludeerde dat het arrondissementsparket Amsterdam verzoekers brief ten onrechte niet had aangemerkt als klacht in de zin van de Klachtenregeling.

Hoewel de officier van justitie inhoudelijk had gereageerd op de klachtbrief van verzoeker, had de beantwoording van die klachtbrief dienen te geschieden door of namens de hoofdofficier van justitie, en had deze ook door of namens hem dienen te worden ondertekend.

Voorts had de hoofdofficier verzoeker niet in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.

De minister achtte verzoekers klacht ter zake van de wijze waarop het parket zijn klachtbrief van 3 oktober 2005 had afgehandeld dan ook gegrond.

4.4. Verzoekers derde klacht, dat het OM zijn paspoort had gekoppeld aan een telexbericht over zijn broer, als gevolg waarvan verzoeker voornamelijk op de luchthaven Schiphol oponthoud had ondervonden bij controle van zijn paspoort, achtte de minister niet gegrond.

De minister verwees in dit verband naar wat hiervoor, onder **Algemeen**, onder 4., is weergegeven. Nu het KLPD de mogelijkheid had onderzocht om aan verzoeker een verklaring af te geven waaruit kon worden afgeleid dat - kort gezegd - niet verzoeker maar zijn broer wordt gezocht in verband met vermoedelijk door hem gepleegde strafbare feiten, en het afgeven van deze verklaring in verband met het ontbreken van zowel vingerafdrukken als fotomateriaal van de verdachte broer, helaas niet tot de mogelijkheden behoorde, en op het verzoek om verwijdering negatief was beslist door de officier van justitie, was de minister van mening dat de in de alias-signalering opgenomen (persoons)gegevens niet onjuist waren of op onrechtmatige gronden waren opgenomen, en achtte hij de klacht van verzoeker op dit punt dan ook niet gegrond.

Op 14 september en 16 november 2004 had een medewerker van het KLPD verzoekers partner uitvoerig telefonisch geïnformeerd over de juridische basis en de bijzondere aard van deze signalering.

Overigens nuanceerde de minister dat de broer van verzoeker 'met enige regelmaat' gebruik zou hebben gemaakt van verzoekers paspoort, tot dat deze 'mogelijk' gebruik zou hebben gemaakt van diens paspoort.

4.5. Met betrekking tot de onevenredig nadelige gevolgen die deze op zichzelf rechtmatige signalering voor verzoeker had meegebracht dient de officier van justitie hiervoor in te staan. Gelet op de aard van de signalering, alsmede het feit dat niet verzoeker, maar zijn broer wordt gezocht wegens het plegen van strafbare feiten, was de minister van oordeel dat de redelijkheid en de billijkheid met zich meebrengen, dat de door deze signalering veroorzaakte onevenredig nadelige gevolgen voor rekening en risico van het OM dienen te komen. Verzoeker was om die reden een schadevergoeding aangeboden, die hij inmiddels had geaccepteerd.

Beoordeling

5.1. Ook ten aanzien van verzoekers klacht over de identificatie is de vraag aan de orde of er is gehandeld in strijd met het evenredigheidsvereiste. De Nationale ombudsman is - met de minister - van mening dat in dit geval onderzoek naar de identiteit van verzoeker op een eerder of ander tijdstip dan de hitmelding niet het beoogde doel was van de onderhavige alias-signalering, en op grond van de instructie dan ook niet tot de mogelijkheden behoorde. In deze situatie was het het meest efficiënt om de keuze te maken om verzoeker te laten identificeren door een ambtenaar van de politie Amsterdam-Amsterdam, die had aangegeven zowel hem als zijn broer te kennen.

Weliswaar zou een foto of vingerafdrukken van verzoekers broer de identificatie mogelijk overbodig hebben gemaakt, maar deze waren op dat moment niet voorhanden.

In zoverre is de onderzochte gedraging behoorlijk.

5.2. Wat de beantwoording van de brief van verzoeker van 3 oktober 2005 betreft, heeft de minister van Justitie zelf aangegeven dat de beantwoording van deze brief niet volledig en niet tijdig was gebeurd, en dat bovendien was verzuimd om deze brief aan te merken als een klacht in de zin van de Klachtenregeling van het arrondissementsparket Amsterdam.

De minister achtte verzoekers klacht in dit opzicht gegrond, en ook de Nationale ombudsman acht de onderzochte gedraging niet behoorlijk, want strijdig met het hiervoor reeds omschreven motiveringsvereiste.

5.3. Wat verzoekers derde klacht betreft, is wederom de vraag of het al hiervoor genoemde evenredigheidsvereiste is geschonden. Gelet op hetgeen met betrekking tot dit punt naar voren is gebracht, is de Nationale ombudsman van mening dat de in de alias-signalering opgenomen (persoons)gegevens niet onjuist waren, of op onrechtmatige gronden waren opgenomen. In dit verband is van belang, dat de KLPD de mogelijkheid had onderzocht om aan verzoeker een verklaring af te geven waaruit kon worden afgeleid dat - kort gezegd - niet verzoeker maar zijn broer wordt gezocht in verband met vermoedelijk door hem gepleegde strafbare feiten, en het afgeven van deze verklaring in verband met het ontbreken van zowel vingerafdrukken als fotomateriaal van de verdachte, helaas niet tot de mogelijkheden behoorde.

Ook in dit opzicht is de onderzochte gedraging behoorlijk.

5.4. De Nationale ombudsman heeft er wel met instemming kennis van genomen dat de door deze signalering veroorzaakte onevenredig nadelige gevolgen voor rekening en risico van het OM zijn gekomen, en dat aan verzoeker een schadevergoeding is aangeboden, die hij inmiddels heeft geaccepteerd.

III. Ten aanzien van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland op 6 september 2005 de KMAR heeft verzocht het paspoort van verzoeker uitvoerig te controleren, als gevolg waarvan verzoeker zijn vliegtuig heeft gemist.

Ook vindt hij dat de politie onvoldoende inhoudelijk heeft gereageerd op een ter zake gestuurde klachtbrief van 3 oktober 2005.

Daarnaast klaagt hij erover dat de politie heeft gesteld dat 'uit onderzoek is gebleken dat de broer van verzoeker gebruik heeft gemaakt van het paspoort van verzoeker' zonder hierbij nadere uitleg te geven. Tot slot acht verzoeker het niet juist dat de politie Amsterdam geen kopie heeft gestuurd van de fax die het korps aan de KMAR heeft gezonden op 6 september 2005.

2. Verzoeker zond op 3 oktober 2005 een aantal brieven met zijn grieven naar de politie te Amsterdam. Hij stuurde onder meer een tweetal brieven naar het Bureau Zedenpolitie. Hierin stelde hij een aantal vragen over de gang van zaken op 6 september 2005, onder meer welk feit rechtvaardigde dat hij bij de signalering van zijn broer stond vermeld, op basis van welke wet hij bij de signalering van zijn broer stond vermeld, en waarom hij persoonlijk geïdentificeerd diende te worden. Ook vroeg hij hoe hij in de toekomst buiten het "Schengen-gebied" zou kunnen reizen. Daarnaast vroeg hij waarom de politieambtenaar die op die bewuste ochtend naar Schiphol kwam, verzoekers partner niet

te woord had willen staan.

Hoewel uit met name één van die twee brieven duidelijk het ongenoegen van verzoeker naar voren kwam over de gang van zaken, en die brief als klacht zou kunnen worden aangemerkt, was de andere brief, gericht aan de politie-ambtenaar die naar Schiphol was gekomen om de identificatie te verrichten, toch vooral vragend van karakter.

In deze brief stelde verzoeker een aantal duidelijk gespecificeerde vragen, en vroeg hij ook om daarop, binnen redelijke termijn, een antwoord te krijgen.

3.1. In reactie op verzoekers klacht liet de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland ten aanzien van het eerste onderdeel weten dat niet de politie had verzocht het paspoort van verzoeker uitvoerig te controleren, maar dat zij slechts gevolg had gegeven aan een verzoek van het OM om naar Schiphol te komen om verzoeker te identificeren. De beheerder achtte dit klachtonderdeel ongegrond.

3.2. Ten aanzien van het tweede deel van de klacht stelde de korpsbeheerder vast dat verzoeker op 3 oktober 2005 kennelijk meerdere brieven had geschreven. Twee daarvan waren op 4 oktober 2005 ontvangen en samen met een eerder, op 6 september 2005, gezonden e-mailbericht, als klacht in behandeling genomen door de Commissie voor de Politieklachten. Op 20 april 2006, de datum waarop de Nationale ombudsman verzoekers klachten ging onderzoeken, was het onderzoek bij de Commissie net afgerond, en zou de Commissie overgaan tot advisering over de klacht.

Vanwege het onderzoek bij de Nationale ombudsman was de klachtbehandeling bij de Commissie gestaakt. Dit was overigens gebeurd in overleg met verzoeker. Voor zover verzoeker beoogde te klagen over het uitblijven van een reactie op zijn klacht, achtte de korpsbeheerder de klacht ongegrond, omdat dit een gevolg was van het starten van een onderzoek bij de Nationale ombudsman.

Op 12 december 2005 had verzoeker aan de burgemeester kenbaar gemaakt dat twee brieven die hij had gezonden aan de politie, niet waren beantwoord. De Commissie had deze klacht als nieuwe klacht doorgezonden aan de politie. De politie was bovendien over deze brief in gesprek gegaan met verzoeker, die de politie nog zou laten weten of hij ten aanzien van die klacht zou kiezen voor bemiddeling of behandeling. Omdat verzoeker zelf deze keuze had opengehouden, achtte de korpsbeheerder het niet onjuist dat op dit punt nog geen inhoudelijke reactie was gegeven, en achtte hij ook dit klachtonderdeel om die reden ongegrond.

3.2.1. Op 9 maart 2006 had verzoeker nogmaals een brief geschreven naar het Bureau Zedenpolitie van het korps Amsterdam-Amstelland. Vervolgens had hij een gesprek gevoerd met de behandelend rechercheur en zijn collega, en was hem op 4 mei 2006 een uitgebreid inhoudelijk antwoord gezonden, waarin expliciet werd ingegaan op de vragen

die verzoeker in zijn brief van 3 oktober 2005 had gesteld.

De brief besloot met de mededeling dat het Bureau Zedenpolitie in onvoldoende mate met verzoeker en zijn partner had gecommuniceerd, waarvoor excuses werden aangeboden. Verzoeker en zijn partner werden uitgenodigd op deze brief te reageren, waarna mogelijk nog een gesprek zou volgen.

3.3. Met betrekking tot het derde klachtonderdeel, dat de politie had gesteld dat 'uit onderzoek is gebleken dat de broer van verzoeker gebruik heeft gemaakt van het paspoort van verzoeker' zonder hierbij nadere uitleg te geven, liet de korpsbeheerder weten dat de signalering van verzoekers broer was gebaseerd op de resultaten van een opsporingsonderzoek van het bureau Zedenpolitie. De officier van justitie draagt de verantwoordelijkheid voor de (wijze van) signalering. In een gesprek met verzoeker had de betreffende politieambtenaar aangegeven dat hij om onderzoekstechnische redenen geen nadere uitleg kon geven over de stelling dat verzoekers broer gebruik had gemaakt van het paspoort van verzoeker. Verzoeker had dit begrepen, en had noodgedwongen genoegen genomen met deze uitleg.

3.4. Het vierde klachtonderdeel kon de korpsbeheerder niet beoordelen, omdat de bewuste fax niet in het dossier was te vinden. Hij betreurde het dat het dossier niet compleet was, maar omdat hij geen kennis kon nemen van de inhoud van de fax, kon hij niet beoordelen of deze fax zich leende voor verstrekking aan verzoeker.

Beoordeling

4.1. Op grond van de informatie die ten behoeve van dit onderzoek is overgelegd, is naar voren gekomen dat niet de politie Amsterdam-Amstelland het verzoek had gedaan om het paspoort van verzoeker uitvoerig te controleren, maar dat deze slechts gevolg had gegeven aan een verzoek van het OM om naar Schiphol te komen om verzoeker te identificeren.

Dit klachtonderdeel mist dan ook feitelijke grondslag.

4.2. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

Verzoeker had op 3 oktober 2005 een aantal brieven gezonden naar de politie Amsterdam-Amstelland. Op zichzelf kon zeker één van deze brieven worden aangemerkt als een klacht, en in dat opzicht is dan ook niet onjuist gehandeld door deze brief door te zenden aan de Commissie voor de Politieklachten.

De klachtbehandeling bij de Commissie werd als gevolg van het onderzoek van de Nationale ombudsman in overleg met verzoeker gestaakt, hetgeen niet onjuist is. In zoverre is de onderzochte gedraging behoorlijk.

Echter, in aanmerking genomen dat één van de brieven van verzoeker, gezonden aan de politie-ambtenaar die naar Schiphol was gekomen om de identificatie te verrichten, toch vooral vragend van karakter was, en verzoeker in die brief een aantal duidelijk gespecificeerde vragen stelde, en hij ook vroeg om daarop, binnen redelijke termijn, een antwoord te krijgen, had de politie deze brief niet als klacht moeten aanmerken, maar verzoeker antwoord moeten geven op zijn vragen.

Dit is later, naar aanleiding van verzoekers brieven van latere datum, wel gebeurd.

Daarbij was overigens erkend dat het betreffende bureau in onvoldoende mate met verzoeker en zijn partner had gecommuniceerd, waarvoor excuses werden aangeboden. Wat de beantwoording van verzoekers brief van 3 oktober 2005 aan de politie betreft is gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatievertrekking.

4.3. Ook de derde klacht van verzoeker, dat de politie geen nadere uitleg had gegeven omtrent de mededeling dat 'uit onderzoek is gebleken dat de broer van verzoeker gebruik heeft gemaakt van het paspoort van verzoeker' dient te worden getoetst aan het hiervoor genoemde vereiste van actieve informatieverstrekking.

De Nationale ombudsman kan de uitleg billijken, dat het om onderzoekstechnische redenen niet mogelijk was geweest om verzoeker hieromtrent nader te informeren, en acht de onderzochte gedraging in zoverre behoorlijk.

4.4. De beheerder van het regionale politiekorps liet in reactie op verzoekers klacht dat hem geen kopie is gestuurd van de fax die het korps aan de KMAR heeft gezonden op 6 september 2005, weten dat hij deze klacht niet kon beoordelen, omdat deze fax niet in het dossier was te vinden. Omdat ook de Nationale ombudsman in zijn onderzoek geen afschrift van deze fax heeft ontvangen, heeft hij evenmin kunnen vaststellen of de bewuste fax zich leende voor verstrekking aan verzoeker. Op dat punt moet hij zich dan ook onthouden van een oordeel.

Echter, de Nationale ombudsman acht het gegeven dat de bewuste fax niet zorgvuldig is gearchiveerd, waardoor de inhoud niet meer kan worden nagegaan, in strijd met het vereiste van administratieve nauwkeurigheid, dat inhoudt dat bestuursorganen secuur werken.

In zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

IV. Ten aanzien van de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam- Amstelland.

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat de Commissie geen uitleg heeft gegeven over de klachtprocedure, ondanks de toezegging hiertoe in de ontvangstbevestiging van 5 oktober 2005 op zijn klacht van 3 oktober 2005 aan de regiopolitie Amsterdam-Amstelland. Daarnaast klaagt hij erover dat de Commissie geen reactie heeft gegeven op verzoekers brief van 18 oktober 2005.

Vanwege het grote belang dat de Nationale ombudsman hecht aan goede interne klachtbehandeling stelt hij uit eigen beweging ook een onderzoek in naar naleving van de hoorplicht door de Commissie voor de politiekachten Amsterdam-Amstelland.

2. De passage in de brief van 5 oktober 2005 waaraan verzoeker refereerde, luidt als volgt:

"De Commissie heeft de klacht doorgestuurd naar de klachtencoördinator van het politiekorps Amsterdam-Amstelland. De politie zal u benaderen over de wijze waarop de klacht zal worden behandeld. Hiervan ontvangt u binnenkort bericht".

3. De brief van verzoeker van 18 oktober 2005 had betrekking op de klachten die hij al eerder had ingediend. In de brief van 18 oktober 2005 stelde verzoeker een aantal nadere, gerichte vragen over de gebeurtenissen rondom zijn oponthoud op Schiphol. Ook stelde hij een aantal hele specifieke vragen over de procedure van klachtbehandeling, onder andere tot wie hij zich bijvoorbeeld met bepaalde, specifieke, vragen moest wenden. Ook vroeg hij in deze brief welke instantie hij aansprakelijk kon stellen voor de schade die hij als gevolg van het incident had geleden.

Verzoeker gaf aan dat hij zich van het kastje naar de muur gestuurd voelde, en dat het onmogelijk leek voor hem om antwoorden te krijgen.

4.1. In reactie op verzoekers klacht liet de voorzitter van de Commissie van de Politiekachten weten dat in de ontvangstbevestiging van 5 oktober 2005 geen toezegging was gedaan. In deze brief was verzoeker erop gewezen dat de klacht ter bemiddeling en eventueel behandeling aan de klachtencoördinator van de politie was doorgestuurd en dat de politie verzoeker 'binnenkort' zou benaderen over de wijze waarop de klacht zou worden behandeld. Het standpunt dat de Commissie hem een toezegging zou hebben gedaan, was derhalve feitelijk onjuist. Overigens waren er in november 2005 wel telefonische contacten geweest tussen verzoeker en het secretariaat van de Commissie, waarbij wel het een en ander was uitgelegd over de procedure.

4.2. De brief van 18 oktober 2005 was opgevat als een aanvulling op de klachtbrief. In een (kort) antwoord van 8 december 2005 had de Commissie verzoeker erop gewezen dat de Commissie slechts het optreden van de politie Amsterdam-Amstelland kon beoordelen, en niet bevoegd was inzake de klachten over de KMAR, de officier van justitie en de

schadevergoeding. In deze brief was niet ingegaan op de vragen die verzoeker had opgeworpen in zijn brief van 18 oktober 2005, maar was slechts aandacht besteed aan procedurele (on)mogelijkheden.

4.3. In een brief van 28 februari 2006 had de Commissie verzoeker uitgenodigd om te worden gehoord, waarbij hem drie keuzemogelijkheden waren geboden, te weten mondeling horen, telefonisch horen of schriftelijk reageren. Verzoeker had gekozen voor de laatste mogelijkheid.

Beoordeling

5.1. In de ontvangstbevestiging van 5 oktober 2005 was aan verzoeker meegedeeld dat zijn klacht was doorgezonden, en dat de politie verzoeker zou benaderen over de klachtbehandeling. Deze mededeling kan niet worden gelezen als een toezegging van de zijde van de Commissie voor de Politieklachten, zodat dit deel van de klacht feitelijke grondslag mist.

5.2. In de brief van verzoeker van 18 oktober 2005 had deze duidelijk zijn frustratie geuit dat hij zich niet gehoord voelde. Van de Commissie had verwacht mogen worden dat zij verzoeker eerder, en meer uitgebreid, had geantwoord, en zijn brief niet zou hebben afgedaan met het korte, procedurele antwoord van 8 december 2005.

In dit opzicht heeft de Commissie gehandeld in strijd met het hiervoor reeds genoemde vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking dat inhoudt dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

In zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

5.3. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen die daarbij een belang hebben in staat stellen te worden gehoord.

Uit de in het onderzoek van de Nationale ombudsman verstrekte inlichtingen komt naar voren dat de Commissie voor de Politieklachten verzoeker naar aanleiding van zijn klacht de gelegenheid heeft geboden om te worden gehoord, en hem daartoe drie keuzemogelijkheden heeft geboden.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Slotbeschouwing

Verzoeker heeft op zijn reis met zijn vrouw van Nederland naar Turkije een onplezierige ervaring gehad. Hoewel hem geen enkel verwijt kon worden gemaakt, bleek bij de

paspoortcontrole er een zodanige vertraging te ontstaan dat zij hun vliegtuig misten en pas de volgende dag konden vertrekken. De oorzaak was dat in het registratiesysteem zijn naam als alias was vermeld van die van zijn broer, die in het verleden mogelijk misbruik heeft gemaakt van verzoekers paspoort. De broers lijken volgens de officier van justitie fysiek sterk op elkaar. Via een snelle verificatie door de persoonlijke verschijning van een agent van het korps Amsterdam-Amstelland op Schiphol is de juiste identiteit van verzoeker vastgesteld. Deze snelheid is opmerkelijk en prijzenswaardig gelet op de complexiteit van de bestuurlijke organisatie die bij deze kwestie betrokken is: op dat moment maar liefst drie verschillende bestuursorganen. Dat neemt niet weg dat verzoeker toch nog zijn vliegtuig miste.

Uit de beoordeling in deze zaak blijkt voorts dat het feit dat verzoeker in deze ongelukkige situatie verzeild raakte op zich niet voortvloeit uit niet behoorlijk handelen van de betrokken bestuursorganen. Iedereen heeft gedaan wat er gedaan moest worden. De kern van de zaak is dat verzoeker broer is van een persoon die als verdachte geregistreerd staat en bij de grens aangehouden behoort te worden. De broer heeft in het verleden mogelijk misbruik gemaakt van verzoekers identiteit en in dit geval had het de broer kunnen zijn die met verzoekers identiteit het land probeerde te verlaten. De beschikbaarheid van andere identificatiemiddelen zoals een vingerafdruk had een en ander kunnen voorkomen.

Op twee manieren is verzoeker gecompenseerd. De aliasmelding van verzoeker in het registratiesysteem is beëindigd, waardoor verzoeker in de toekomst niet meer voor deze verrassing komt te staan (tenzij de broer weer misbruik van de persoonsgegevens maakt). Ook is verzoeker financieel gecompenseerd. Dat deze vormen van compensatie zijn gegeven voordat de Nationale ombudsman zich met de zaak bezig ging houden, valt te waarderen. Met deze vormen van compensatie is in de ogen van de Nationale ombudsman een redelijk evenwicht in deze op zich ongelukkige situatie ontstaan.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Koninklijke Marechaussee, is niet gegrond.

De klacht over de onderzochte gedraging van het Openbaar Ministerie te Amsterdam, is niet gegrond ten aanzien van:

het verzoek om identificatie op Schiphol op 6 september 2005;

de koppeling van verzoekers paspoort;

gegrond ten aanzien van:

de reactie op verzoekers klachtbrief van 3 oktober 2005, vanwege strijd met het motiveringsvereiste.

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland, is

niet gegrond ten aanzien van:

het verzoek om verzoekers paspoort uitgebreid te controleren;

het geen nadere uitleg verschaffen omtrent het opsporingsonderzoek

gegrond ten aanzien van:

de reactie op verzoekers brief van 3 oktober 2005 vanwege strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;

het niet kunnen nagaan van de inhoud van de fax van 6 september 2005, vanwege strijd met het vereiste van administratieve nauwkeurigheid.

De klacht over de onderzochte gedraging van de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland, is

gegrond ten aanzien van:

de beantwoording van verzoekers brief van 18 oktober 2005, vanwege strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;

niet gegrond ten aanzien van:

het niet geven van uitleg over de klachtprocedure.

De door de Nationale ombudsman uit eigen beweging onderzochte gedraging ten aanzien van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het bepaalde in artikel 9:10 van de Algemene wet bestuursrecht is behoorlijk.

Onderzoek

Op 13 december 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer M. te Almere, met een aantal klachten over gedragingen van de Koninklijke Marechaussee (KMAR), het Openbaar Ministerie (OM) te Amsterdam, het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland en de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland.

Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als gedragingen van respectievelijk de minister van Defensie, de minister van Justitie, de beheerder van het regionale politiekorps

Amsterdam-Amstelland (de burgemeester van Amsterdam) en de Voorzitter van de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland werd een onderzoek ingesteld. In het kader van het onderzoek werd de minister van Defensie, de minister van Justitie, de korpsbeheerder en de Voorzitter van de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de betrokken bestuursorganen en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De minister van Justitie berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

De reactie van de minister van Defensie gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen en aan te vullen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen of aan te vullen.

De korpsbeheerder en de voorzitter van de Commissie voor de Politieklachten gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 11 december 2005 met bijlagen.

Standpunt van de minister van Defensie van 4 juli 2006.

Standpunt van de minister van Justitie van 4 juli 2006.

Standpunt van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland van 29 juni 2006.

Standpunt van de voorzitter van de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland van 19 mei 2006.

Reactie van verzoeker van 15 augustus 2006 op de verschillende standpunten.

Nadere reactie van de minister van Defensie van 17 november 2006.

Nadere reactie van de minister van Justitie van 19 oktober 2006.

Nadere reactie van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland van 8 november 2006.

Nadere reactie van de voorzitter van de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland van 8 november 2006.

Aanvullende reactie van verzoeker van 30 december 2006.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

Artikel 54

"1. Ook buiten het geval van ontdekking op heeter daad is de officier van justitie bevoegd den verdachte van eenig strafbaar feit waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten, aan te houden en naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.

2. Kan het optreden van den officier van justitie niet worden afgewacht, dan komt gelijke bevoegdheid toe aan ieder zijner hulpofficieren. De hulpofficier geeft van de aanhouding onverwijld schriftelijk of mondeling kennis aan den officier van justitie.

3. Kan ook het optreden van een dier hulpofficieren niet worden afgewacht, dan is elke opsporingsambtenaar bevoegd den verdachte aan te houden, onder verplichting zorg te dragen dat hij onverwijld voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid. Op den hulpofficier voor wien de verdachte wordt geleid, is de tweede zin van het voorgaande lid van toepassing.

4. Een bevoegdheid tot aanhouding buiten het geval van ontdekking op heterdaad komt toe aan een persoon in de openbare dienst van een vreemde staat die op door het volkenrecht toegelaten wijze grensoverschrijdend het achtervolgingsrecht in Nederland uitoefent, onder de verplichting ten aanzien van de aangehoudene te handelen als in het derde lid omschreven."

2. Uitvoeringsovereenkomst bij het akkoord van Schengen

Artikel 95

"1. Gegevens over personen om wier aanhouding ter fine van uitlevering wordt verzocht, worden op verzoek van de justitiële autoriteiten van de verzoekende Overeenkomstsluitende Partij opgenomen.

2. Vóór de signalering gaat de signalerende Overeenkomstsluitende Partij na of aanhouding op grond van het nationale recht van de aangezochte Overeenkomstsluitende Partijen is toegestaan. Wanneer de signalerende Overeenkomstsluitende Partij twijfel heeft, is zij verplicht de betrokken Overeenkomstsluitende Partijen vooraf te raadplegen. Gelijktijdig met de signalering doet de signalerende Overeenkomstsluitende Partij de aangezochte Overeenkomstsluitende Partijen zo spoedig mogelijk mededeling van onderstaande informatie, welke voor de ten grondslag liggende feiten van wezenlijk belang is:

- a. de om aanhouding verzoekende autoriteit;
- b. het bestaan van een bevel tot aanhouding of van een akte die dezelfde kracht heeft, of van een voor tenuitvoerlegging vatbaar vonnis;
- c. de aard en wettelijke omschrijving van het strafbaar feit;
- d. een omschrijving van de omstandigheden waaronder het strafbaar feit is begaan, met inbegrip van tijd, plaats en de mate van betrokkenheid van de gesignaleerde persoon bij het strafbaar feit;
- e. voor zover mogelijk de gevolgen van het strafbaar feit."

3. Een aangezochte Overeenkomstsluitende Partij kan de signalering in het bestand van haar nationale deel van het Schengen-informatiesysteem doen markeren, zodat tot op het tijdstip van verwijdering van de markering niet op grond van de signalering tot aanhouding wordt overgegaan. De markering dient uiterlijk vierentwintig uren na opnemng van de signalering te worden verwijderd, tenzij de desbetreffende Partij de gevraagde aanhouding om juridische of bijzondere opportuiniteitsredenen afwijst. Bij hoge uitzondering kan wegens het complexe karakter van de aan de signalering ten grondslag liggende feiten deze termijn tot een week worden uitgebreid. Ongeacht een markering of afwijzende beslissing blijven de overige Overeenkomstsluitende Partijen bevoegd de door middel van de signalering gevraagde aanhouding te verrichten.

4. Wanneer een Overeenkomstsluitende Partij wegens bijzondere spoed om onmiddellijke opsporing verzoekt, gaat de aangezochte Overeenkomstsluitende Partij na of zij van markering kan afzien. De aangezochte Overeenkomstsluitende Partij treft de nodige voorzieningen, opdat in geval van instemming met de signalering aan de gevraagde aanhouding onverwijld uitvoering kan worden gegeven.

5. Wanneer aanhouding wegens een nog niet-beëindigde toetsing of wegens een afwijzende beslissing door een aangezochte Overeenkomstsluitende Partij niet mogelijk is, dient deze de signalering als een signalering ter fine van mededeling van de verblijfplaats te behandelen.

6. De aangezochte Overeenkomstsluitende Partijen geven uitvoering aan de op grond van de signalering gevraagde actie overeenkomstig de geldende uitleveringsverdragen en met inachtneming van het nationale recht. Zij zijn niet tot uitvoering van de gevraagde actie verplicht wanneer de gesignaleerde persoon een eigen onderdaan is, daargelaten de mogelijkheid om naar nationaal recht zelf tot aanhouding over te gaan.

3. Uit de "Instructie voor het gebruik van het Nationaal Schengen Informatie systeem (NSIS) en het internationaal signaleren" (Beleidsregels Openbaar Ministerie, datum vaststelling 30 september 2003, datum inwerkingtreding 15 november 2003, geldigheidsduur verlengd tot en met 30 september 2007)

Op 26 maart 1995 is de Uitvoeringsovereenkomst van het Akkoord van Schengen voor Nederland in werking getreden. Het Akkoord van Schengen en de Schengen Uitvoeringsovereenkomst (SUO) beoogden de totstandkoming van één gebied waarbinnen de controles aan de gemeenschappelijke grenzen zouden worden afgeschaft, vooruitlopend op het vrije verkeer van personen, goederen en diensten binnen de Europese Unie. Inmiddels zijn het Akkoord, de Uitvoeringsovereenkomst van Schengen en de toepassingen hiervan door het Verdrag van Amsterdam geïntegreerd in de Europese Unie.

Als één van de compenserende maatregelen voor het wegvallen van de binnengrenscontroles naar aanleiding van 'Schengen' werd het Schengen Informatie Systeem (SIS) geïntroduceerd. Het SIS is een door de lidstaten gemeenschappelijk te beheren geautomatiseerd gegevensbestand voor signalering van personen en voorwerpen binnen het Schengengebied. Het SIS bestaat uit een nationaal deel (NSIS) in iedere lidstaat en een gemeenschappelijk centraal deel (CSIS) te Straatsburg. Deze gemeenschappelijke, centrale computer draagt er zorg voor dat de door de lidstaten ingevoerde lidstaten worden verspreid. Hiermee worden identieke nationale databanken (NSIS) gewaarborgd.

Onder verantwoordelijkheid van het OM kunnen in het SIS ten aanzien van personen gegevens worden opgenomen met als doel opsporing en aanhouding ter fine van uitlevering (artikel 95 SUO, zie hiervoor); een signalering geldt tevens als een verzoek om voorlopige aanhouding. Algemeen geldt dat na een besluit tot signalering de politie en het OM bij een "hit" in Nederland of in het buitenland voorbereid dienen te zijn op de nodige vervolgactie(s), zowel betreffende personen als voorwerpen. De signalerende autoriteit is verantwoordelijk voor de juistheid en geldigheid van de in de instructie genoemde Nederlandse signaleringen en voor de te nemen acties bij het aantreffen van gesignaleerde personen of voorwerpen.

De signalerende autoriteit is er voorts verantwoordelijk voor dat een signalering wordt verwijderd zodra de noodzaak tot signaleren niet meer bestaat.

Met het oog op de gevolgen voor met name gesignaleerd staande personen en de door de (buitenlandse) autoriteiten te ondernemen acties, dienen onterechte signaleringen op alle manieren te worden voorkomen.

In artikel 105 SUO is uitdrukkelijk verwoord dat de signalerende partij verantwoordelijk is voor de juistheid en de actualiteit van de gegevens, alsmede voor de rechtmatigheid van het opnemen ervan. In artikel 116 is in verband hiermee een verplichting tot vergoeding van veroorzaakte schade opgenomen.

De eenheid die zorg draagt voor onmiddellijke en correcte invoer van de gegevens via het NSIS in het CSIS is het Regionaal Invoer Centrum (RIC).

Uitsluitend de bevoegde signalerende autoriteit (nu in Nederland de beslissing tot het aanhouden van verdachten buiten heterdaad uitdrukkelijk is voorbehouden aan de officier van justitie, zal de officier van justitie zelf opdracht dienen te geven voor een dergelijke signalering) geeft een schriftelijke opdracht tot aanlevering van een signaleringsopdracht bij het RIC.

Het NSIS biedt daarnaast de mogelijkheid om, indien het vermoeden bestaat dat de verdachte misbruik maakt van de identiteit van een derde, de (misbruikte) persoonsgegevens eveneens te signaleren als alias van de gezochte persoon. Een gesignaleerde persoon heeft op grond van de SUO het recht hem betreffende onjuiste gegevens te doen verbeteren of onrechtmatig opgenomen gegevens te doen verwijderen. Voorts bestaat op grond van artikel 23, lid 1 en 6, van de Wet politieregisters de mogelijkheid de civiele rechter door middel van een verzoekschriftprocedure te verzoeken om verwijdering van de betreffende signalering.

De officier van justitie is als signalerende autoriteit ook als enige tot verwijdering bevoegd. Hij dient er dan ook op toe te zien dat een signalering niet langer dan nodig is in het bestand blijft opgenomen.

Daarnaast is ieder Schengen-land verplicht om een SIRENE-bureau op te richten (SIRENE staat voor Supplementary Information Request at the National Entry). In geval van een "hit" in Nederland moet onmiddellijk contact worden opgenomen met het SIRENE-bureau, om na te gaan of voor de uitvoering van de gevraagde actie nog bijzondere informatie voorhanden is.

Indien het belang van de opsporing van een persoon van dusdanig gewicht is voor de handhaving van de veiligheid en openbare orde in (één of meer van) de lidstaten, dienen gegevens in het SIS te worden opgenomen.

De signalerende autoriteit dient zich daarbij rekenschap te geven van het feit dat na een "hit" in Nederland of het buitenland de nodige vervolgacties ontstaan en de daarbij behorende handelingen verricht dienen te worden. Dat impliceert dat de signalerende

autoriteit bij zijn beslissing tot signalering in moet staan voor het gevolg dat hierdoor ontstaat voor de andere lidstaten en zelf ook gevolg kan geven aan de bij de signalering horende vervolgactie in Nederland.

In het systeem (NSIS) zelf waarin de signalering wordt geplaatst, wordt gewerkt met in Schengenverband vastgestelde tabellen en kan derhalve slechts een beperkt aantal gegevens ten behoeve van de signalering worden opgenomen.

Toegang tot het NSIS en directe bevraging is voorbehouden aan de bevoegde autoriteiten verantwoordelijk voor de (coördinatie van) grenscontroles, voor politiecontroles en voor douanecontroles in het binnenland.

4. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:10

"1. Het bestuursorgaan stelt de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord.

2. Van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik

te willen maken van het recht te worden gehoord.

3. Van het horen wordt een verslag gemaakt."